

Editorial February 2020 Issue Vol.2

Archetype team - 01/01/1970

Το γεγονός ότι ο Aalto "δεν κράτησε ποτέ ημερολόγιο" κατά τη διάρκεια των πολυάριθμων ταξιδιών του στο εξωτερικό, δε βοήθησε στην απόκτηση επαρκών αποδεικτικών στοιχείων. Για τις μνημονικές αναμνήσεις του, αρχικά έκανε χρήση φωτογραφίας, επιλέγοντας τα θέματά του μάλλον εσκεμμένα (βλ. διήμερη περιπλάνησή του στα μνημεία της Ακρόπολης τον Αύγουστο του 1933). Αργότερα, με τα σκίτσα του, χρησιμοποίησε το «χέρι» του σαν να θέλησε να αφομοιώσει το νόημα, τη μορφή και τη δομή αυτών που έβλεπε ως κάτι πολιτιστικό και πνευματικό, τόσο στη φύση όσο και στα ερειπιώδη αρχαία μνημεία (βλ. δεύτερο ταξίδι του το 1953).

Έτσι λοιπόν, όπως και στα αινίγματα ενός αρχαίου μύθου, η αφήγηση περί του Aalto και της Ελλάδας αιωρείται μεταξύ γεγονότων και διηγηματικής μυθοπλασίας. Βέβαια, έστω και περιορισμένα, τα αποδεικτικά αχνάρια της διαδρομής του συνιστούν το καθένα ένα σημείο εκκίνησης για την ανάπτυξη εύλογων υποθέσεων, μεταφορών και αναλογιών, συμπληρώνοντας μια εξιστόρηση για τα εμπειρικά βιώματα του Άαλτο, και τις συγγενείς τους με τον μεσογειακό πολιτισμό, και ειδικά με τον πολιτισμό της Ελλάδας.

Το δοκίμιο τούτο στοχεύει στην αποκάλυψη αυτής της «ιστορίας», η οποία μέχρι τώρα έχει τύχει μηδαμινής προσοχής και δημοσιότητας, σε σχέση με τις υπόλοιπες διεθνείς περιπλανήσεις του Φινλανδού αρχιτέκτονα, και ιδιαίτερα στη γειτονική Ιταλία. Κατά κάποιον τρόπο, υπήρξε μια σημαντική διαφορά σε αυτό που η Ιταλία και η Ελλάδα θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύουν και να αποκαλύπτουν σε καλλιεργημένους ταξιδιώτες τους, μεταξύ των οποίων και στον Alvar Aalto. Στα ιταλικά ταξίδια η "πραγματικότητα", το υπαρκτό, σχεδόν αναλλοίωτο γεγονός-φαινόμενο των μεσαιωνικών και αναγεννησιακών συγκροτημάτων, υπήρξε για τον ίδιο πιο κοντά προς μια ευφάνταστη, εν πολλοίς μιμητική, "μεταφορά" τους. Στα ελληνικά ταξίδια, η "μεταφορά", μέσα από την περιπλάνηση και τη θέαση αρχαίων, ειδικά κλασικών, μνημείων, συνιστούσε έναν μάλλον αινιγματικό γρίφο, υποκείμενο σε βαθύτερες νοητικές και συμβολικού προσανατολισμού ενδοσκοπήσεις, μια κατά τον Πικιώνη «μέσα βλέψη», σε σχέση με την ιστορική υλικότητα των ερειπιώνων. Έτσι, ο Aalto και η Ελλάδα, ή η Ελλάδα και ο Aalto, εξιστορούνται μέσα από ένα είδος ανάστροφης διαδρομής προς μια διέξοδο από έναν «λαβύρινθο» συνυφασμένων πραγματικών γεγονότων και υποθετικών παραδοχών, ξεδιπλώνοντας το νήμα πραγματικών γεγονότων και υποθέσεων, και φωτίζοντας κατά τι μια ενδιαφέρουσα, αν όχι και συναρπαστική, μυθιστοριογραφία.